

Dosarul nr. 2ra-1850/21
2-16098663-01-2ra-17112021

Prima instanță: Judecătoria Hîncești sediul Ialoveni (jud. C. Crețu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Cotruță, A. Malfi, V. Buhnaci)

DECIZIE

29 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Pleșca, reprezentat de avocatul Victor Rusu împotriva lui Daniel Dohot cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins recursul declarat de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și menținută încheierea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, prin care a fost restituită cererea reconvențională depusă de Daniel Dohot, respins apelul declarat de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și menținută hotărârea din 28 martie 2018 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 31 martie 2016, Alexei Pleșca, reprezentat de avocatul Victor Rusu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Daniel Dohot cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 11 aprilie 2014, a transmis cu titlu de împrumut, în baza recipisei, întocmită în aceeași zi, suma de 8 500 de dolari SUA lui Daniel Dohot, pe o perioadă de 2 ani cu o dobândă lunară de 1 %.

A precizat că pârâtul Daniel Dohot nu a întreprins nicio acțiune în vederea restituirii împrumutului.

La fel, a menționat că pe lângă datoria în mărime de 8 500 de dolari SUA, pârâtul urmează să achite și dobânda calculată pentru perioada 11 aprilie 2014 - 11 februarie 2016, în mărime de 1 870 de dolari SUA.

A comunicat că pentru a soluționa litigiul apărut pe cale amiabilă, a expediat în adresa pârâtului o pretenție, prin care a solicitat restituirea împrumutului și a dobânzii aferente, însă, fără niciun rezultat.

Și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 867, 871, 872 Cod civil, art. 166, 167, 174, 175 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la Daniel Dohot în beneficiul său a datoriei în mărime de 10 370 de dolari SUA, a taxei de stat achitate la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 6 199 de lei, precum și a altor cheltuieli de judecată.

La 24 ianuarie 2017, Daniel Dohot a depus cerere reconvențională împotriva lui Alexei Pleșca cu privire la declararea nulității absolute a recipisei.

Prin încheierea din 13 decembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată la acțiunea înaintată de reclamantul Alexei Pleșca împotriva pârâtului Daniel Dohot privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

A fost explicat lui Alexei Pleșca că este în drept să depună la Judecătoria Hîncești sediul Ialoveni o cerere cu privire la anularea încheierii privind scoaterea cererii de pe rol, prezentând probe care să confirme imposibilitatea prezentării lui în ședința de judecată și a înștiințării instanței.

Prin încheierea din 2 februarie 2018 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, a fost anulată încheierea din 13 decembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, emisă în cauza civilă la cererea lui Alexei Pleșca împotriva lui Daniel Dohot cu privire la recuperarea sumei datorate.

Prin hotărârea din 28 martie 2018 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată lui Alexei Pleșca împotriva lui Daniel Dohot privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Au fost încasate de la Daniel Dohot în beneficiul lui Alexei Pleșca datoria de 8 500 de dolari SUA și dobânda de întârziere de 1 870 de dolari SUA, iar în total suma de 10 370 de dolari SUA sau echivalentul în lei MD la momentul executării hotărârii, precum și cheltuielile de judecată în sumă de 6 199 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi a contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 16 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cauza civilă a fost ridicată de la examinare în ordine de apel și restituită în prima instanță pentru emiterea hotărârii suplimentare în privința acțiunii reconvenționale.

Prin încheierea din 27 mai 2019 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, a fost respinsă cerința lui Daniel Dohot cu privire la scutirea de la achitarea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată reconvențională, nu a fost dat curs cererii de chemare în judecată reconvențională a lui Daniel Dohot împotriva lui Alexei Pleșca cu privire la declararea nulității absolute a recipisei și comunicat lui Daniel Dohot despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime

de 7451, 63 de lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 12 zile din momentul primirii copiei de pe prezenta încheiere.

Prin încheierea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, a fost restituită cererea reconvențională depusă de Daniel Dohot împotriva lui Alexei Pleșca cu privire la declararea nulității absolute a recipisei.

Prin decizia din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins recursul declarat de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și menținută încheierea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni.

A fost respins apelul declarat de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și menținută hotărârea din 28 martie 2018 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni.

La 15 octombrie 2021, Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi a declarat recurs împotriva deciziei din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond pentru a soluționa chestiunea pronunțării hotărârii (suplimentare) în partea ce ține de acțiunea reconvențională depusă de el, adoptarea unei noi hotărâri privind declararea nulității absolute a recipisei din 11 aprilie 2014, precum și încasarea cheltuielilor de judecată de la intimat.

În susținerea recursului a invocat că decizia recurată este ilegală, deoarece respinge cererea de recurs îndreptată împotriva încheierii instanței de fond (prin care a fost restituită cererea reconvențională), la etapa când prima instanță avea dreptul și obligația doar de a emite hotărârea suplimentară pe caz, conform indicațiilor Curții de Apel.

Astfel, prima instanță nu era în drept, soluționând problema emiterii hotărârii suplimentare, să îl oblige la plata taxei de stat, iar Curtea de Apel nu putea menține o asemenea încheiere ilegală și arbitrară.

A considerat ilegală hotărârea primei instanțe, deoarece instanța de judecată nu s-a expus sub nicio formă asupra acțiunii reconvenționale formulată de el, deși era obligată să facă acest lucru conform art. 239-241 CPC, a încălcat dreptul lui la apărare și a respins nemotivat cererea de amânare depusă de apărătorul lui, recipisa în baza căreia a fost admisă acțiunea este lovită de nulitate, or este fictivă, nu întrunește condițiile de formă stabilite pentru un contract de împrumut.

A evidențiat că la etapa pronunțării unei hotărâri suplimentare, instanța de judecată nu este în drept să ceară participanților la proces achitarea taxei de stat pentru punerea pe rol a cauzei.

Dimpotrivă, chestiunea taxei de stat putea și trebuia să fie soluționată odată cu pronunțarea hotărârii suplimentare, pentru a nu-i încălca accesul la justiție, principiu constituțional garantat de art. 20 din Constituție.

La 23 martie 2018, a fost stabilită prima ședință de judecată după repunerea pe rol a cererii de chemare în judecată, iar deoarece în acea zi apărătorul său era antrenat la Curtea de Apel Chișinău, în alt proces civil, fiind anexată dovada în acest sens, a solicitat instanței de fond amânarea examinării cauzei pentru o altă zi în vederea formulării unei cereri de dispunere a expertizei grafoscopice.

Prima instanță în mod neîntemeiat a respins această solicitare, a încălcat prevederile art. 204, 205 CPC și l-a lipsit de dreptul său la apărare și de posibilitatea de a-și formula poziția sa în proces alături de avocatul ales.

A remarcat că recipisa în baza căreia a fost admisă acțiunea este lovită de nulitate, fiind fictivă, deoarece dânsul nu a semnat recipisa pentru a împrumuta bani, ci a semnat-o pentru a garanta că anumite probleme apărute în interiorul SRL „Alrado Grup” între membrii săi vor fi soluționate.

La fel, contrar prevederilor art. 208 alin. (1), (2) și 210 Cod civil, recipisa invocată de Alexei Pleșca nu este semnată de acesta.

Așadar, recipisa nu a fost semnată de Alexei Pleșca pe motiv că acesta nu a urmărit scopul să-i împrumute bani, dar mai mult a dorit să dețină un act juridic, contract pentru a fi sigur că anumite probleme apărute din cooperarea comună în cadrul întreprinderii SRL „Alrado Grup” vor fi soluționate.

Reieșind din prevederile art. 199 alin. (1) și 220 alin. (1) Cod civil, a menționat că recipisa contravine legii sub aspectul nerespectării condițiilor de formă, reieșind din considerentul că aceasta nu a fost semnată de persoana care pretinde că i-a împrumutat suma de 8 500 de dolari SUA.

Or, din conținutul acestui înscris nu reiese faptul că Alexei Pleșca i-ar fi transmis o sumă de bani anume, scopul pretinsului împrumut și locul acordării acestuia.

La 17 noiembrie 2021, în adresa lui Alexei Pleșca a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Daniel Dohot, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 188 vol. II).

Correspondența menționată expediată în adresa lui Alexei Pleșca a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 190 vol. II).

Astfel, este de notat că pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 1457 din 30 decembrie 2016 pentru aprobarea Regulilor privind prestarea serviciilor poștale, definește *trimiterea nereclamată* ca fiind o trimitere poștală care nu a fost distribuită (predată) destinatarului din cauza *nesolicitării sau refuzului de recepționare* a acesteia.

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Așadar, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 15 octombrie 2021 împotriva deciziei din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi

admis, cu casarea deciziei și a încheierii instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Alexei Pleșca, reprezentat de avocatul Victor Rusu înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Daniel Dohot, a solicitat încasarea de la Daniel Dohot în beneficiul său a datoriei în mărime de 10 370 de dolari SUA, a taxei de stat achitate la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 6 199 de lei, precum și a altor cheltuieli de judecată.

La 24 ianuarie 2017, Daniel Dohot a depus cerere reconvențională împotriva lui Alexei Pleșca cu privire la declararea nulității absolute a recipisei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis integral cererea de chemare în judecată a lui Alexei Pleșca împotriva lui Daniel Dohot privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, a încasat de la Daniel Dohot în beneficiul lui Alexei Pleșca datoria de 8 500 de dolari SUA și dobânda de întârziere de 1 870 de dolari SUA, iar în total suma de 10 370 de dolari SUA sau echivalentul în lei MD la momentul executării hotărârii, precum și cheltuielile de judecată în sumă de 6 199 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi a contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 16 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cauza civilă a fost ridicată de la examinare în ordine de apel și restituită în prima instanță pentru emiterea hotărârii suplimentare în privința acțiunii reconvenționale.

Prin încheierea din 27 mai 2019 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, a fost respinsă cerința lui Daniel Dohot cu privire la scutirea de la achitarea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată reconvențională, nu a fost dat curs cererii de chemare în judecată reconvențională a lui Daniel Dohot împotriva lui Alexei Pleșca cu privire la declararea nulității absolute a recipisei și comunicat lui Daniel Dohot despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 7451, 63 de lei, acordându-i pentru aceasta un termen de 12 zile din momentul primirii copiei de pe prezenta încheiere.

Prin încheierea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni, a fost restituită cererea reconvențională depusă de Daniel Dohot împotriva lui Alexei Pleșca cu privire la declararea nulității absolute a recipisei.

Iar prin decizia din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins recursul declarat de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și menținută încheierea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Hîncești

sediul Ialoveni. A fost respins apelul declarat de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi și menținută hotărârea din 28 martie 2018 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni.

Verificând legalitatea actelor de dispoziție a Curții de Apel, în raport cu criticile aduse în cererea de recurs și prevederile aplicabile la caz, instanța de recurs constată că acestea au fost adoptate cu încălcarea normelor de drept procedural.

Așadar, cu titlu premergător, instanța de recurs va menționa prevederile art. 172 alin. (1) CPC, potrivit cărora până la începerea dezbaterilor judiciare, pârâtul are dreptul să intenteze împotriva reclamantului o acțiune reconvențională pentru a fi judecată odată cu acțiunea inițială.

Aici se va nota că acțiunea reconvențională constă dintr-o pretenție material-juridică separată înaintată de către pârât împotriva reclamantului pentru a fi examinată concomitent cu acțiunea principală în scopul apărării drepturilor sale legitime, prin urmare aceasta este una indispensabilă de acțiunea inițială.

Raportând la caz, dispozițiile legale enunțate, instanța de recurs constată că la 24 ianuarie 2017 Daniel Dohot a depus cerere reconvențională împotriva lui Alexei Pleșca cu privire la declararea nulității absolute a recipisei, însă prima instanță a adoptat hotărârea din 28 martie 2018 a Judecătoriei Hîncești sediul Ialoveni numai pe marginea acțiunii inițiale a lui Alexei Pleșca împotriva lui Daniel Dohot privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, lăsând fără examinare acțiunea reconvențională a lui Daniel Dohot (f. d. 26-27 vol. I).

Din actele cauzei se mai atestă că în procedura de examinare a cererii de apel depusă de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi prin încheierea din 16 ianuarie 2019, Curtea de Apel Chișinău, a ridicat cauza civilă de la examinare în ordine de apel și a restituit-o în prima instanță pentru emiterea unei hotărâri suplimentare în privința acțiunii reconvenționale.

Instanța de recurs conchide, însă, că instanța de apel într-un mod abuziv a ridicat cauza civilă de la examinare în ordine de apel și a restituit-o în prima instanță pentru emiterea hotărârii suplimentare în privința acțiunii reconvenționale.

Așadar, se va menționa că, în conformitate cu prevederile art. 250 alin. (1) lit. a) CPC, instanța care a pronunțat hotărârea emite, din oficiu sau la cererea participanților la proces, o hotărâre suplimentară dacă nu s-a pronunțat asupra unei pretenții formulate de către părți sau de către intervenientul principal.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acțiunea reconvențională nu constituie în sine o pretenție, față de care prima instanță nu s-ar fi expus, urmând a fi emisă, în sensul art. 250 alin. (1) CPC, o hotărâre suplimentară pe marginea acestei acțiuni.

Or, cererea reconvențională este o acțiune civilă care este înaintată de către pârât în cadrul unui proces deja pornit, în scopul de a se apăra împotriva acțiunii principale sau pentru că acțiunea reconvențională este conexă prin temei cu acțiunea inițială.

Astfel fiind, acțiunea reconvențională se evidențiază prin următoarele trăsături specifice și anume că: 1) este o acțiune civilă proprie pârâtului; 2) se intentează într-un proces care este deja pornit; 3) se intentează cu scopul de a se examina concomitent cu acțiunea inițială.

Distinct de aceste constatări, având în vedere că prima instanță odată cu adoptarea hotărârii din 28 martie 2018 nu a examinat și nu s-a expus pe marginea cererii reconvenționale depuse de către Daniel Dohot, în situația în care aceasta este inseparabilă de acțiunea inițială, urmând a fi examinată concomitent cu aceasta, instanța de recurs relevă că instanța de apel urma să examineze cererea de apel prin prisma prevederilor art. 385 lit. c) CPC, care reglementează împuternicirile instanței de apel după judecarea apelului.

Or, este cert că apelul este o cale de atac devolutivă care duce la o nouă judecată a fondului cauzei, iar pronunțarea unei noi hotărâri este necesară atunci când erorile admise de prima instanță au influențat concluzia cu privire la drepturile și obligațiile părților.

Față de cele ce preced, în speță se constată o încălcare evidentă a normelor de drept procedural de către instanța de apel, astfel că se impune admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel din 15 septembrie 2021 și a încheierii din 16 ianuarie 2019, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Daniel Dohot, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi.

Se casează decizia din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 16 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Pleșca, reprezentat de avocatul Victor Rusu împotriva lui Daniel Dohot cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în ordine de apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Maria Ghervas

Victor Burduh